

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 2013200577
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2013200577.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a z členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: P. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. ulica XXX/XX, V. - F., zastúpeného JUDr. Danielou Lopezovou, advokátkou so sídlom Ďatelinová 2, Bratislava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, so sídlom Záhradnícka 31, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. júna 2013, č. BAM-OVPO-73/2013, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. septembra 2016, č. k. 20S/34/2013-117, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/34/2013-117 zo dňa 20. septembra 2016 z a m i e t a.

Žalobca má proti žalovanému práva na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I. Rozhodnutie správneho súdu

1. Krajský súd v Trnave (ďalej v texte len „krajský súd“) rozsudkom z 20. septembra 2016, č. k. 20S/34/2013-117 (ďalej v texte len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie krajského súdu“) zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava zo 17. júna 2013, č. BAM-OVPO-73/2013 (ďalej v texte len „rozhodnutie žalovaného“), ktorým žalovaný, vyhovel žiadosti žiadateľa o odpustenie povinnosti zaplatiť penále nasledovne: Penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v sume 7.302,05 eur predpísané rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 704-0212417213-GC04/13 vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo odo dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak sa znižuje na výšku 80 %, t. j. zo sumy 7.302,05 eur na sumu 5.841,64 eur, ktorú je žiadateľ povinný uhradiť. Krajský súd zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenia § 293bl ods. 1 a ods. 2, § 141 ods. 1 a ods. 2 a § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a § 191 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a skonštatoval, že vo veci nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnil žalobca a jeho právna zástupkyňa a zástupca žalovaného.

3. Ďalej krajský súd uviedol, že právna zástupkyňa žalobcu zotrvala na žalobných dôvodoch uvedených v písomne podanej žalobe. Zdôraznila, že rozhodnutie je nesprávne tak z hľadiska materiálneho ako aj formálneho, keď malo byť vydané podľa § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z. a z odôvodnenia vôbec nevyplýva, ako žalovaný pri znížení penále postupoval, zmätočný je aj odkaz na výšku penále určenú za obdobie 01/2005, ktoré nejasnosti žalovaný neodstránil ani jeho opravou. Okrem toho vyjadrila názor, podľa ktorého mohol žalovaný pred tým, ako predpísal penále žalobcovi zistiť, či dlžnú sumu poistného už exekútor nevymohol a nemá ju pripísanú na svojom účte, keď právna úprava v tom čase platná neukladala exekútorom lehotu, do uplynutia ktorej musia vymožené sumy previesť na účet oprávneného. Zástupca žalovaného uviedol, že plnenie exekútorovi nemalo účinky plnenia dlžného poistného a žalovaný postupoval v súlade s príslušnými a v tom čase platnými právnymi predpismi. Ak činnosťou exekútora vznikla žalobcovi škoda, môže si ju voči nemu uplatniť.

4. Z predloženého administratívneho spisu mal krajský súd preukázané, že žalovaný rozhodnutím č. 704-0212417213-GC04/13 z 24.04.2013 predpísal žalobcovi povinnosť zaplatiť penále v sume 7.450,89 eur, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity za obdobie január 2004 - január 2005, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je príloha obsahujúca dlžné sumy poistného podľa jednotlivých mesiacov. Penále bolo vypočítané za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, kedy bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici.

5. Krajský súd ďalej uviedol, že žalobca žiadosťou z 22.05.2013 požiadal o odpustenie povinnosti zaplatiť penále, alebo zníženie výšky penále a poukázal na to, že podľa jeho zistení všetky záväzky, ktoré mal voči žalovanému splniť a dlžné poistné uhradil. Na základe žiadosti žalobcu žalovaný vydal podľa § 277 a § 178 ods. 1 písm. a) bod 11 a § 210 ods. 1 písm. i) zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie č. BAM-ÓVPo-73/2013 zo 17.06.2013, v ktorom vo výrokovej časti uviedol, že penále predpísané rozhodnutím č. 704-0212417213-GC04/13 v sume 7.302,05 eur znižuje na sumu 5.841,064 eur. Súčasne vo výroku zdôraznil, že žalobca je povinný uhradiť predpísané penále predmetným rozhodnutím za obdobie 01/2005 v sume 5.990,48 eur.

6. Z obsahu súdneho aj administratívneho spisu ďalej podľa krajského súdu vyplývalo, že žalobca súčasne so žiadosťou o odpustenie penále, ktorú adresoval žalovanému, požiadal o odpustenie penále tiež Sociálnu poisťovňu, ústredie Bratislava podaním z 09.07.2013, v ktorom poukázal na to, že dlžné poistné za obdobie pred 01.01.2010 zaplatil do 30.04.2010, teda v lehote ako ukladal tzv. „generálny pardon“. Dlžné poistné uhradil v splátkach na účet súdneho exekútora P. Q., keď poslednú splátku zaplatil dňa 22.02.2010, o čom predložil žalovanému aj potvrdenie exekútora a žiadal, aby okolnosť, že exekútor prijatú splátku neodviedol na účet Sociálnej poisťovne už v roku 2010, ale až v roku 2012 vzal žalovaný do úvahy, pretože žalobca ju nemohol ovplyvniť a určiť exekútorovi povinnosť v exekúcii vymožené finančné prostriedky poukázať na účet Sociálnej poisťovne a takéto konanie exekútora nemôže byť žalobcovi na jeho ujmu pri posudzovaní splnenia podmienok pre použitie generálneho pardonu.

7. Ďalej krajský súd poukázal na to, že dňa 07.11.2013 žalovaný vydal opravu rozhodnutia, ktoré je predmetom preskúmania a uviedol, že v texte pôvodného rozhodnutia bolo nesprávne uvedené obdobie, za ktoré bolo žalobcovi vystavené penále a tak správne má byť, že sa jedná o penále za obdobie 01/2004-01/2005 v sume 5.990,48 eur. Z odôvodnenia rozhodnutia vydaného žalovaným dňa 17.06.2013, ktorým bolo čiastočne vyhovievané žiadosti žalobcu o odpustenie penále, ale vyplýva, že

predmetom odpustenia bolo iba penále za obdobie od 01/2004 do 12/2004 stanovené vo výške 7.302,04 eur, ktoré bolo odpustené v rozsahu 20 % tak, že povinnosť úhrady zostala v sume 5.841,64 eur, keď do čiastky 1.460,41 eur bolo žiadosti vyhovené.

8. Takéto rozhodnutie považuje žalobca za nepreskúmateľné, nedôvodné a nezákonné a žalovaný mal na žalobcu aplikovať „generálny pardon“, ako je upravený v § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z., v zmysle ktorého mal žalovaný rozhodnúť o odpustení penále v celom rozsahu.

9. Podľa názoru krajského súdu zistenie skutkového stavu žalovaným nebolo na riadne posúdenie veci dostačujúce ako je uvedené v § 191 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku a pre nejednoznačnosť a nezrozumiteľnosť výroku je nepreskúmateľné podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku.

10. Krajský súd pri rozhodovaní a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia vzal do úvahy, že žalobca priamo nezavinil nesplnenie povinnosti spočívajúcej v tom, že na účet Sociálnej poisťovne nebola súdnym exekútorom JUDr. Q. poukázaná vymožená dlžná suma poistného, hoci ju vymohol už 22.02.2010, ako potvrdil i menovaný exekútor, ale až v roku 2012 ju poukázal na účet žalovaného. Ak by exekútor vymožené prostriedky nezadržoval, aj keď mu zákon žiadnu lehotu na ich poukázanie žalovanému neukladal, pri ich poukázaní do 30.04.2010 by sa na neho generálny pardon vzťahoval. Odkaz žalovaného, podľa ktorého sa má žalobca obrátiť na súdneho exekútora, ktorý vymožené sumy neodviedol, považoval krajský súd za neakceptovateľný, ktorý zasahuje do práv žalobcu. Krajský súd pri posúdení opodstatnenosti žaloby v rozsahu v nej uvedených dôvodov síce mal na zreteli, že žalobca tým, že nezaplatil poistné riadne a včas, sa sám dostal do situácie, že dlžné poistné žalovaný vymáhal v exekučnom konaní. Zákonodarca poskytol uvedenou právnou úpravou dlžníkom poistného na sociálne poistenie a nezaplatených príspevkov nárok na získanie predmetnej výhody, pričom ale podstatou a cieľom generálneho pardonu bolo získanie finančných prostriedkov od dlžníkov poisťovne a nie získanie výhody pre exekútora, ktorý dlžné poistné vymáha na svoj účet. Právna úprava neukladala v tom čase súdnemu exekútorovi lehotu, do uplynutia ktorej má vymoženú finančnú sumu získanú exekúciou previesť na účet veriteľa a tento nedostatok bol odstránený až novelou zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.11.2013, a ktorá už ukladá súdnym exekútorom povinnosť najneskôr do 14 dní od prijatia peňažných prostriedkov tieto poukázať bezodkladne oprávnenému, ak sa nedohodol exekútor s oprávneným inak. Uvedená lehota pritom nesmie byť dlhšia ako 90 dní. Práve na základe tohto legislatívneho nedostatku sa dlžníci, od ktorých exekútori vymáhali finančné sumy, sa ich činnosťou dostali do nevýhodnej situácie s následkom neaplikovania generálneho pardonu. Je jednoznačné že zadržívanie vymožených finančných prostriedkov žalobca nezavinil, z toho dôvodu mal krajský súd za to, že žalovaný sa mal pri posudzovaní žiadosti žalobcu o odpustenie penále touto skutočnosťou dôslednejšie zaoberať. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, akými úvahami sa žalovaný pri vyhodnotení dokazovania riadil a z akého dôvodu aplikoval právnou úpravu uvedenú v § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. a neuplatnil inštitút generálneho pardonu.

11. S poukazom na vyššie uvedené považoval krajský súd za vhodné zdôrazniť aj právnou úpravu uvedenú v § 5 ods. 1, 2 Správneho súdneho poriadku, podľa ktorej konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania a to v spojení so základnými princípmi Civilného sporového poriadku uvedenými v článku 4 ods. 2, kedy súd prihliada i na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov. V závere poukázal krajský súd aj na to, že v rozhodnutí, ktoré je predmetom preskúmania je v jeho záhlaví odkaz na § 178 ods. 1 písm. a) bod 11 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorým sa určuje pôsobnosť žalovaného ako pobočky Sociálnej poisťovne rozhodovať o veci na prvom stupni, ale zaradenie zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy, ako je uvedené v bode 11, na ktorý bod žalovaná poukazuje nie je predmetom samotného rozhodnutia, čo tiež prispieva k jeho nezrozumiteľnosti.

12. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku s tým, že o výške náhrady trov rozhodne krajský súd po

právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré bude vydané súdnym úradníkom.

II.

Kasačná sťažnosť

13. Žalovaný podal v zákonnej lehote proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. septembra 2016 č. k. 20S/34/2013-117 kasačnú sťažnosť (ďalej v texte len „podaná kasačná sťažnosť“), v ktorej sa domáhal aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „kasačný súd“) zrušil rozhodnutie krajského súdu.

14. Žalovaný podal kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku.

15. V kasačnej sťažnosti žalovaný uviedol, že podľa právneho názoru konajúceho správneho súdu zistenie skutkového stavu žalovaným nie je na riadne posúdenie veci dostačujúce ako je uvedené v § 191 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku a pre nejednoznačnosť a nezrozumiteľnosť výroku je nepreskúmateľné podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku.

16. Správny súd pri rozhodovaní a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia vzal do úvahy, že žalobca priamo nezavinil nesplnenie povinnosti spočívajúcej v tom, že na účet Sociálnej poisťovne nebola súdnym exekútorom JUDr. Q. poukázaná vymožená dlžná suma poistného, hoci ju vymohol už 22.02.2010. Súd mal za to, že pri posudzovaní žiadosti žalobcu o odpustenie penále sa žalovaný mal touto skutočnosťou dôslednejšie zaoberať.

17. Z napadnutého rozhodnutia podľa súdu nie je zrejmé, akými úvahami sa žalovaný pri vyhodnotení dokazovania riadil a z akého dôvodu aplikoval právnu úpravu v § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. a neuplatnil inštitút generálneho pardonu.

18. Žalovaný s uvedeným právnym záverom súdu nesúhlasil, nakoľko napadnutým rozhodnutím, ako aj podmienkami splnenia tzv. generálnych pardonov žalobcom sa dôsledne zaoberal.

19. V zmysle § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Z uvedeného dôvodu bolo žalobcovi predpísané penále v sume 7.450,89 eur rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, č. 704-0212417213-GC04/13 vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly (žalobca rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, č. 704-0212417213-GC04/13 nenapadol v zákonom stanovenej lehote odvolaním).

21. Keďže finančné prostriedky dlžného poistného za obdobie 10/2004 až 12/2004 boli poukázané na účet Sociálnej poisťovne až dňa 18.07.2012 (príloha č. 36 odstúpeného originál spisového materiálu z 06.05.2016), žalobca nespĺňa tzv. Generálny pardon 2010 podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

22. Novela exekučného poriadku, podľa ktorej (§ 46 ods. 3) plnenie exekútorovi má rovnaké účinky,

ako keby povinný plnil oprávnenému nadobudla účinnosť až zákonom č. 299/2013 Z. z. účinným od 01.11.2013, t. j. v čase rozhodovania o povinnosti žalobcu zaplatiť penále bol rozhodujúci deň pripísania platby na účet Sociálnej poisťovne.

23. Podľa príjmových pokladničných dokladov bolo dlžné poistné v sume 102,- eur a 909,50 eur ako zostatok vymáhanej pohľadávky v exekučnom konaní EX 5288/2006 súdnym exekútorom JUDr. Q. poukávané do pokladne Sociálnej poisťovne až dňa 18.07.2012. Podľa písomného vyjadrenia exekútorského úradu P. B. Q., ktoré bolo oprávnenému doručené elektronickou poštou dňa 21.10.2014, exekučné konanie EX 5288/2006 bolo ukončené vymožením pohľadávky a trov exekúcie dňa 12.07.2012 (žalobcovi oznámené stanoviskom k žiadosti o odpustenie penále z 26.07.2013 - príloha č. 39 odstúpeného originál spisového materiálu zo 06.05.2016).

24. Žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/29/2013 z 28.05.2014 kde k § 293bl zákona o sociálnom poistení, ktorý upravuje tzv. generálny pardon 2010 súd uvádza: „Uvedené ustanovenie upravuje nepredpísanie penále alebo odpustenie povinnosti platiť penále povinnému subjektu a to len v prípade, ak povinný subjekt celé dlžné poistné a dlžné príspevky zaplatí najneskôr do 30. apríla 2010. To znamená, že k 30. aprílu 2010 už voči Sociálnej poisťovni nebude mať žiaden peňažný záväzok.“

25. V zmysle vyššie uvedeného, keďže existoval peňažný záväzok žalobcu voči Sociálnej poisťovni vyplývajúci z nezaplateného poistného za obdobie 10/2004 až 12/2004 k 30. aprílu 2010, neboli splnené zákonné podmienky tzv. generálneho pardonu 2010.

26. V zmysle § 33 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona, ods. 2 exekútor ručí za škodu, ktorú spôsobili jeho zamestnanci v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona celým svojím majetkom. Zodpovednosť zamestnancov exekútora podľa občianskoprávných alebo pracovnoprávných predpisov tým nie je dotknutá.

27. Nakoľko žalobca nespĺňal podmienky tzv. generálneho pardonu 2010, žalovaný posudzoval žiadosť žalobcu, či spĺňa tzv. generálny pardon 2008 v zmysle § 293ap zákona o sociálnom poistení. Sociálna poisťovňa odpustí povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2007, ak fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie toto dlžné poistné a tieto dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatí najneskôr do 31. januára 2008, čo v tomto prípade nebolo splnené. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava eviduje úhrady poistného po 31.01.2008.

28. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný sa dôsledne zaoberal posudzovaním splnenia podmienok tzv. generálnych pardonov zo strany žalobcu.

29. Z dôvodu nesplnenia podmienok tzv. generálneho pardonu 2010, ani tzv. generálneho pardonu 2008, požiadal žalobca o odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo zníženie výšky penále dňa 22.05.2013. Žiadosť odôvodnil nedostatočným príjmom v podnikaní, nedostatkom finančnej hotovosti. Žalobca v žiadosti nenamietal skutočnosť, že k 30.04.2010 Sociálna poisťovňa evidovala neuhradené dlžné poistné (príloha č. 39 odstúpeného originál spisového materiálu zo 06.05.2016).

30. Žalovaný v konaní o žiadosti žalobcu o odpustenie povinnosti zaplatiť penále postupoval podľa § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z., § 178 ods. 1 písm. a) bod 11 a § 210 ods. 1 písm. i) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2004. V konaniach o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo znížiť penále, ktoré sa viaže na poistné, ktoré nebolo odvedené včas alebo bolo odvedené v nižšej sume do 31. decembra 2004, sa postupuje podľa predpisu účinného do 31. decembra 2004.

31. To znamená, že žalovaný v rozhodnutí BAM-OVPO-73/2013 zo 17.06.2013 nepoukazoval na zaradenie zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy, ako mylne uvádza súd na strane 6 ods. 1 rozsudku.

32. Podľa § 240 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2004, Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby a právnickej osoby povinnej odvádzať poistné (ďalej len povinná osoba) v odôvodnených prípadoch odpustiť povinnosť zaplatiť penále alebo znížiť penále, ak povinná osoba zaplatila dlžné sumy poistného najneskôr v deň podania žiadosti a ak v období odo dňa doručenia žiadosti do dňa vydania rozhodnutia o žiadosti odvádza poistné včas a v správnej výške.

33. Z uvedeného vyplýva, že na odpustenie povinnosti zaplatiť penále nie je právny nárok a žalovaný môže ale aj nemusí žiadosti v plnom rozsahu, alebo z časti vyhovieť.

34. Predmetom žiadosti o odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo zníženie penále však môže byť len penále, ktoré sa viaže na poistné, ktoré nebolo odvedené včas alebo bolo odvedené v nižšej sume do 31. decembra, vrátane penále viažuce sa k poistnému za obdobie do decembra 2004. Keďže rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 704-0212417213-GC04/13 z 24. apríla 2013 v sume 7.450,89 eur bolo predpísané penále za obdobie 01/2004 až 01/2005, penále za obdobie 01/2005 v sume 148,84 eur nemohlo byť predmetom posudzovania žiadosti o odpustenie penále zo strany žalobcu.

35. Posúdenie žiadosti je v kompetencii poradného orgánu riaditeľa Sociálnej poisťovne - komisie na posudzovanie žiadostí o odpustenie povinnosti platiť penále alebo o zníženie výšky penále pobočky Sociálnej poisťovne.

36. Komisia rokuje na podklade vopred vyhotovených písomných materiálov alebo na podklade správ, informácií a návrhov, prednesených ústne, ak tieto z dôvodu naliehavosti vyžadujú prerokovanie v poradnom orgáne. Komisia dňa 13.06.2013 posúdila všetky okolnosti a vzhľadom na skutočnosti hodné osobitného zreteľa rozhodla, a žiadosti žiadateľa vyhoveľa. Predmetom odpustenia bolo penále, ktoré vzniklo do decembra 2004. Za uvedené obdobie vzniklo penále vo výške 7.302,05 eur (t. j. 7.450,89 eur - 148,84 eur). Po preskúmaní žiadosti o odpustenie povinnosti zaplatiť penále Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava rozhodnutím znížila výšku predpísaného penále zo sumy 7.302,05 eur na výšku penále 5.841,64 eur. Žiadosti o odpustenie penále vyhoveľa vo výške 1.460,41 eur, pričom sa znížila suma predpísaného penále o 20 %.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

37. K podanej kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu a uviedol, že žalovaný rozhodnutím č. 704-0212417213-GC04/13 predpísal žalobcovi penále 7.450,89 eur vo výške 0,05 % z dlžnej sumy poisteného v zmysle § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré žalobca nenapadol odvolaním v zákonom stanovenej lehote.

38. Žalobca zdôraznil, že žalovaný spolu so samotným rozhodnutím č. 704-0212417213-GC04 o predpísaní penále doručil žalobcovi aj formulár „Žiadosť o odpustenie povinností zaplatiť penále alebo zníženie výšky penále“. Keďže formulár „Žiadosť“ žalobcovi doručil žalovaný spolu s rozhodnutím o predpísaní penále, žalobca považoval práve túto „Žiadosť“ za zákonný prostriedok na zrušenie rozhodnutia, resp. na odpustenie povinnosti zaplatiť penále s ohľadom na generálny pardon podľa § 293bl zák. č. 461/2003 Z. z. Žalobca vychádzal z toho, že svoj záväzok voči žalovanému, zaplatiť poistné, preukázateľne splnil dňa 22.2.2010, kedy uhradil poslednú splátku na účet súdneho exekútora JUDr. Q., ktorý od žalobcu vymáhal dlžné poistné na návrh žalovaného.

39. Žalovaný v kasačnej sťažnosti uvádza: „keďže finančné prostriedky dlžného poistného za obdobie 10/2004 až 12/2004 boli poukázané na účet Sociálnej poisťovne až dňa 18.7.2012,...žalobca nespĺňa tzv.

generálny pardon 2010 podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení“.

40. Žalobca nesúhlasí s názorom žalovaného, že tzv. generálny pardon 2010 nespĺňa. Žalobca všetky finančné prostriedky dlžného poistného, a to aj za obdobie 10/2004 až 12/2004, uhradil dňa 22.02.2010. Po tomto termíne už žalobca iné úhrady z tohto titulu nerealizoval.

41. Výklad ustanovenia § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý prezentuje žalovaný, možno označiť za formalistický. Záver žalovaného, že žalobca nespĺňa tzv. generálny pardon 2010, je nesprávny a je aj v príkrom rozpore s princípom spravodlivosti, a to najmä s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu.

42. Podľa ustanovenia § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z., Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30.04.2010.

43. Vychádzajúc zo znenia § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z., toto ustanovenie pre aplikáciu generálneho pardonu predpokladá zaplatenie dlžného poistného. Žalobca dlžné poistné zaplatil žalovanému dňa 22.02.2010. kedy bola v exekučnom konaní, vedenom na návrh žalovaného, na účet súdneho exekútora JUDr. Q. pripísaná posledná splátka od žalobcu, t. j. v tento deň žalobca splnil svoj záväzok voči žalovanému a jeho záväzok zanikol. Žalobca teda k 30. aprílu 2010 už nemal voči žalovanému žiaden peňažný záväzok, ako to predpokladá aj názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7SŽsoP29/2013 z 28.05.2014, na ktorý poukazuje žalovaný.

44. Žalobca ďalej podotkol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7SŽsoP29/2013 posudzoval skutkovo iný prípad, kedy zamestnávateľ neplnil poisťovni cestou súdneho exekútora, ale priamo na účet poisťovni, a keďže poslednú úhradu zaplatil po uplynutí lehoty 30.04.2010, nebol aplikovaný generálny pardon podľa § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z.

45. To, že žalobcom zaplatenú pohľadávku žalovanému (dlžné poistné), ktorú súdny exekútor (spolu s trovami exekúcie) vymohol do 22.02.2010, exekútor nezaslal do 30.04.2010 žalovanému, a teda nebola pripísaná na účet žalovaného do 30.04.2010, nič nemení na skutočnosti, že žalobca dlžné poistné zaplatil do 22.02.2010, t. j. svoj záväzok voči žalovanému dňa 22.02.2010 splnil a k 30.04.2010 už voči žalovanému žiadny záväzok nemal.

46. Je preto legitímny nárok žalobcu, aby žalovaný voči nemu uplatnil generálny pardon podľa § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z. a penále predpísané rozhodnutím č. 704-0212417213-GC04/13 z 24.04.2013 vo výške 7.450,89 eur mu odpustil v plnej výške.

47. Pri výklade právnych predpisov nemožno ignorovať ich účel a zmysel. V tejto súvislosti je taktiež potrebné prisvedčiť názoru krajského súdu, vyslovenému v rozsudku, že podstatou a cieľom generálneho pardonu bolo získanie finančných prostriedkov od dlžníkov.

48. V zákonom stanovenej lehote do 30.04.2010 žalobca svoj záväzok voči žalovanému titulom dlžného poistného splnil. V takom prípade, požiadavka žalovaného na zaplatenie penále nie je legitímna a vo väzbe na okolnosti prípadu ju možno označiť za šikanóznou.

49. Žalobca v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Českej republiky č. 1241/12 z 13.03.2013, podľa ktorého, nemožno tolerovať formalistický prístup, ktorým sa za použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejma nespravodlivosť. Ústavný súd Českej republiky v tomto náleze konštatuje, že interpretácia právnej normy, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. nadmerný formalizmus) zakladá porušenie základného práva a slobody.

50. Žalovaný v kasačnej sťažnosti poukazuje na písomné vyjadrenie exekútorskeho úradu JUDr. Q., doručené žalovanému elektronickou poštou dňa 21.10.2014, podľa ktorého exekučné konanie EX

5288/2006 bolo ukončené vymožením pohľadávky a trov exekúcie dňa 12.07.2012, ktoré malo byť žalobcovi oznámené stanoviskom žalovaného k žiadosti o odpustenie penále z 26.07.2013.

51. Dňa 26.07.2013 nemohol žalovaný oznámiť žalobcovi vyjadrenie súdneho exekútora z 21.10.2014. Písomné vyjadrenie exekútorského úradu JUDr. Q., doručené žalovanému elektronickou poštou dňa 21.10.2014, žalovaný žalobcovi nedoručil ani neoznámil.

52. Vyjadrenie exekútorského úradu JUDr. Q. z 21.10.2014, na ktoré sa odvoláva žalovaný, nie je pravdivé. Dňa 12.07.2012 súdny exekútor nevyvolal od žalobcu žiadnu sumu. Poslednú sumu od žalobcu vymohol súdny exekútor dňa 22.02.2010.

53. Vyjadrenie exekútorského úradu JUDr. Q. z 21.10.2014 je aj v rozpore s „Potvrdením o ukončení exekučných konaní“, ktoré vydal JUDr. B. listom dňa 08.07.2013 v exekučných veciach č. EX 5288/2006 a č. EX 5880/2007 a ktoré bolo adresované žalovanému. V tomto liste z 08.07.2013 súdny exekútor potvrdzuje, že povinný (žalobca) uhradil poslednú splátku dňa 22.02.2010 na jeho účet. Potvrdenie súdneho exekútora JUDr. Q. z 08.07.2013 bolo prílohou žiadosti žalobcu o odpustenie penále z 09.07.2013 a aj prílohou žaloby o preskúmanie zákonnosti.

54. Žalobca, ako povinný zaplatil všetky exekúciou vymáhané pohľadávky podľa listín vydaných súdnym exekútorom na bankový účet súdneho exekútora tam uvedený, pričom posledná splátka bola pripísaná na účet exekútora dňa 22.02.2010. Zákonný predpoklad na ukončenie exekúcie - upustenie od vykonania exekúcie, t. j. splnenie povinného, nastal teda dňa 22.02.2010.

55. Ďalej žalobca poukázal na ustanovenia § 2 a § 46 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ustanovenie § 5 ods. 4 Etického kódexu súdneho exekútora a ustanovenie § 562 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a uviedol, že nenáležitá je v tomto smere preto aj argumentácia žalovaného uvedená v kasačnej sťažnosti, že v čase rozhodovania o povinnosti žalobcu zaplatiť penále žalovanému bol rozhodujúci deň pripísania platby na účet Sociálnej poisťovne, s poukazom na to, že novela exekučného poriadku - § 46 ods. 3, podľa ktorej plnenie exekútorovi má rovnaké účinky, ako keby plnil oprávnenému, nadobudla účinnosť až zákonom 299/2013 Z. z.

56. Ako mal súdny exekútor pri vykonávaní exekúcie v prospech žalovaného pri vymáhaní dlžnej sumy od žalobcu s vymoženými finančnými prostriedkami nakladať, bolo vecou zmluvného vzťahu medzi žalovaným a súdnym exekútorom. Bolo teda na žalovanom, ktorý podal návrh na vykonanie exekúcie, aby si zmluvný vzťah s exekútorom upravil, a to aj pokiaľ ide o lehoty na poukázanie vymožených súm. Žalobca, v exekúcii ako povinný, nemá v tomto smere žiadne možnosti ani oprávnenia.

57. Je teda nedôvodný a aj neakceptovateľný názor žalovaného, že omeškanie súdneho exekútora s poukázaním vymoženej sumy, resp. s poukázaním jednotlivých vymožených splátok, na účet žalovaného, ako oprávneného v exekučnom konaní, by mal znášať žalobca. V takom prípade by bol žalobca poškodený na svojich právach jednak tým, že by bol povinný platiť penále aj za obdobie po tom, čo dlžnú splátku exekútor vymohol až do dňa, kedy exekútor vymožené finančné prostriedky (splátky) pripísal na účet žalovaného, čím by sa počet dní omeškania a tým aj vypočítaná a predpísaná suma penále nedôvodne navýšili a jednak tým, že by sa na žalobcu nemal vzťahovať zákonný generálny pardon podľa ustanovenia § 293bl zákona č. 461/2003 Z. z.

58. Žalobca by tak niesol zodpovednosť za omeškanie, ktoré nespôsobil, ale súdny exekútor tým, že vymožené finančné prostriedky počas exekúcie poukazoval na účet žalovaného s nedôvodným časovým odstupom. Taktiež je neprijateľný názor žalovaného, že prípadné nároky si má žalobca uplatňovať u súdneho exekútora.

59. Nie je pravdivé tvrdenie žalovaného, uvedené v kasačnej sťažnosti, že žalobca podal „Žiadosť“ z 22.05.2013 z dôvodu nesplnenia podmienok generálneho pardonu. Žalobca, tým, že mal vedomosť o

tom, že poslednú splátku uhradil dňa 22.02.2010 sa bez akejkoľvek pochybnosti domnieval, že podmienku generálneho pardonu 2010 splnil a že podanie tejto „Žiadosti“ žalovanému, ktorej formulár mu doručil sám žalovaný spolu s rozhodnutím o predpísaní penále, je formálnym predpokladom pre odpustenie povinnosti zaplatiť toto penále. Žalobca na splnenie svojej povinnosti v zmysle generálneho pardonu poukázal aj v svojej žiadosti o odpustenie penále z 09.07.2013.

60. Žalovaný v kasačnej sťažnosti uvádza, že v konaní o žiadosti žalobcu o odpustenie povinnosti zaplatiť penále postupoval podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2004, t. j. predmetom posudzovania bolo penále, ktoré sa viaže k poistnému za obdobie 01/2004 až 12/2004.

61. Žalobca poukazuje na to, že aj v prípade posudzovania a rozhodovania o žiadosti žalobcu z 22.05.2013 podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2004, mal žalovaný možnosť aj podľa tohto ustanovenia predpísané penále, ktoré sa viaže k poistnému za obdobie od 01/2004 až do 12/2004 nielen znížiť, ale aj odpustiť. Aj keď, ako žalovaný uvádza, na odpustenie povinnosti zaplatiť penále podľa tohto ustanovenia § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. nie je právny nárok, zo skutkových okolností tohto prípadu vyplýva, že aj v prípade rozhodovania podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. je možné od žalovaného, ako zákonné aj ako spravodlivé, dôvodne očakávať odpustenie predpísaného penále.

IV.

Právny názor kasačného súdu

62. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa § 21 písm. a) Správneho súdneho poriadku v spojení s § 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 Správneho súdneho poriadku a § 444 Správneho súdneho poriadku), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 Správneho súdneho poriadku), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 Správneho súdneho poriadku), boli splnené podmienky podľa § 449 Správneho súdneho poriadku a kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a § 57 Správneho súdneho poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti podľa § 440 Správneho súdneho poriadku, § 441 Správneho súdneho poriadku a § 453 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa § 455 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle kasačného súdu (www.nsud.sk) podľa § 137 ods. 4 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, po neverejnej porade senátu (§ 137 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok správneho súdu je vecne správny.

63. Podľa § 457 ods. 1 Správneho súdneho poriadku ak bola kasačná sťažnosť podaná proti rozsudku krajského súdu, rozhoduje o nej kasačný súd rozsudkom, ak tento zákon neustanovuje inak.

64. Podľa § 461 Správneho súdneho poriadku kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

65. Predmetom kasačného konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorý zrušil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný správny orgán čiastočne vyhovel žiadosti žalobcu o odpustenie penále, ktoré mu bolo vyrubené v celkovej sume 7.302,05 eur.

66. Z obsahu súdneho a administratívneho spisu mal kasačný súd preukázané, že žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania rozhodnutia Sociálnej poisťovne - Bratislava (ďalej len „žalovaného“) zo 17.06.2013 pod č. BAM-OVPO-73/2013, ktorým žalovaný rozhodol o žiadosti žalobcu na odpustenie penále, ktorá bola doručená žalovanému 24.05.2013 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“). Rozhodnutím žalovaného žalovaný čiastočne žiadosti žalobcu o odpustenie penále, ktoré bolo vyrubené v sume 7.302,05 eur, vyhovel, keď penále znížil na celkovú sumu 5.990,48

eur v spojení s rozhodnutím o oprave zo 07.11.2013 pod č. BAM-OVPO-73/2013. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd mal preukázané, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne - Bratislava z 24.04.2013 pod č. 704-0212417213-GC04/13 Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava žalobcovi vyrubila penále v sume 7.450,89 eur za oneskorenú úhradu poistného a príspevkov za obdobie január 2004 až december 2004 a január 2005. Predmetom žiadosti žalobcu na zníženie penále bola suma penále za riadne a včas nezaplatené poistné za uvedené obdobie vo výške penále 7.302,05 eur. Napadnutým rozhodnutím znížil žalovaný penále na celkovú sumu 5.990,48 eur, ktoré má predstavovať penále znížené o 20 % za oneskorenú úhradu poistného za obdobie január - december 2004, čo predstavuje znížené penále na sumu 5.841,64 eur a penále za omeškanie úhrady poistného za január 2005 v sume 148,84 eur, ktoré žalovaným nebolo znížené. V poučení napadnutého rozhodnutia je uvedené ustanovenie § 214 ods. 2 písm. b) zákona a konštatácia žalovaného, že odvolanie proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné. Súčasťou poučenia je konštatácia, že podľa § 172 ods. 1 zákona sa na konanie vo veciach sociálneho poistenia nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

67. Na základe žiadosti žalobcu z 09.07.2013 o odpustení a znížení penále za oneskorenú úhradu poistného od januára 2004 do januára 2005 vo výške 7.450,89 eur rozhodovala Sociálna poisťovňa, ústredie, ktorá stanoviskom k žiadosti o odpustenie penále z 26.06.2013 pod č. 35573-2/2013-BA konštatovala, že žalovaný rozhodnutím zo 17.06.2013 žiadosti žalobcu čiastočne vyhovel, súčasne konštatuje, že žiadosti žalobcu na odpustenie penále nie je možné vyhovieť z dôvodu, že dlžné poistné, ktoré pobočka Sociálnej poisťovne žalobcovi predpísala, nebolo do 30. apríla 2010 poukázané na účet Sociálnej poisťovne. Rozhodnutie žalovaného ako aj toto stanovisko Sociálnej poisťovne - ústredie napadol správnu žalobou žalobca, o ktorej rozhodoval krajský súd rozsudkom č. k. 20S/34/2013-85 z 28.10.2014. Týmto rozsudkom krajský súd rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava zo 17.06.2013 zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie, súčasne rozhodol, že konanie voči žalovanej (v skoršom rozsudku bol účastníkom konania žalovaný 1/ - Sociálna poisťovňa, ústredie, poznámka kasačného súdu) konanie zastavil. Vo vzťahu k výroku, ktorým skorším rozsudkom krajský súd konanie voči Sociálnej poisťovne - ústredie zastavil, nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť.

68. Kasačnou sťažnosťou bol napadnutý (neskorší) rozsudok krajského súdu č. k. 20S/34/2013-117 z 20.09.2016, ktorého predmetom prieskumu bolo rozhodnutie žalovaného - Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. BAM-OVPO-73/2013 zo 17.06.2013.

69. Podľa § 209 ods. 1 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti. V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala. Podľa § 218 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

70. Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy povinnosťou správneho orgánu je rozhodnutie odôvodniť tak, aby jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom bolo zrejmé, z akých podkladov pri svojom rozhodovaní vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôvodov, stručne, jasne a výstižne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení skutkových a právnych okolností namietaných v konaní a zodpovedal na najdôležitejšie otázky vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, alebo povinnosti, ktorý bol predmetom správneho konania.

71. Problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v náleze sp. zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov (týka sa aj rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy) sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy

riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia rozhodnutia teda musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností neboli zhodnotené. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôraznil, že orgán štátnej moci by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé, odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné a je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

72. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) - napr. v rozhodnutí *Kraska c. Švajčiarsko* z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30 konštatoval, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. Rovnako ESLP pripomína, že rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (*García Ruiz c. Španielsku* z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP a ani Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

73. Vzhľadom k uvedenému sa odvolaciu súdu javí odôvodnenie prvostupňového správneho rozhodnutia, ako aj napadnutého rozhodnutia žalovaného jednostranné a formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

74. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako aj rozhodnutia žalovaného a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, zistil, že žalovaný správny orgán svoje rozhodnutie založil na dôvodoch, ktoré riadne a zvlášť pre žalobcu dostatočným spôsobom bližšie nezdôvodnil.

75. Napadnutým rozsudkom krajský súd ako správny súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného. V dôvodoch rozsudku, okrem iného konštatoval, že podľa jeho právneho názoru napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je riadne zdôvodnené, keď nie je zrejmé, akými úvahami sa žalovaný pri vyhodnotení dokazovania riadil a z akého dôvodu aplikoval právnu úpravu uvedenú v § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. a neuplatnil inštitút generálneho pardonu. Súčasne správny súd poukázal na genézu prípadu, spôsob úhrady poistného za obdobie 2004, ktoré bolo pripísané na účet exekútora 22.02.2010, a po 30.04.2010 (v roku 2013) poukázané exekútorom na účet Sociálnej poisťovne.

76. Kasačný súd sa stotožnil s názorom správneho súdu, že napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je riadne zdôvodnené. Konštatuje však, že z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, akú časť penále znížil (penále viažuce sa ku ktorému dlžnému poistnému). Tieto skutočnosti vyplývajú z obsahu kasačnej sťažnosti, nie však z obsahu napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím o oprave a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného, podľa kasačného súdu, neobsahuje správnu úvahu, na základe ktorej posudzoval žalovaný individuálnosť situácie žalobcu (tvrdenia žalobcu, že finančné prostriedky dlžné poistné za rok 2004 boli vymožené exekútorom a pripísané na účet exekútora

22.10.2010, teda pred 30.04.2010, avšak zo strany exekútora bolo poukázané na účet Sociálnej poisťovne, až po 30.04.2010, a to v roku 2013. Kasačný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s opravným rozhodnutím nie je dostatočne zdôvodnené, absentuje v ňom akákoľvek správna úvaha, na základe ktorej dospel k záveru správny orgán, že je potrebné časť penále viažuce sa na dlžné poistné za rok 2004 znížiť, a to vo výške, ktorú stanovil žalovaný v sume 20 % bez bližšieho zdôvodnenia, ako aj zdôvodnenia skutočnosti, že znižoval výlučne penále, vzťahujúce sa k poistnému za rok 2004.

77. Podľa názoru kasačného súdu správnu úvahu vo vzťahu k vyhodnoteniu otázky zníženia, resp. odpustenia penále je možné preskúmať len v rozsahu, či správna úvaha nevybočila z medzí zákona, či zodpovedá zásadám logiky, ale za predpokladu, že je vyjadrená v dôvodoch napadnutého správneho rozhodnutia. Podľa kasačného súdu v súlade s názorom správneho súdu napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je riadne zdôvodnené, keď neobsahuje správnu úvahu, na základe ktorej dospel žalovaný k záveru, že znižuje čiastočne (v uvedenej výške) vo vzťahu ku konkrétnej sume penále.

78. Kasačný súd dáva do pozornosti, že kompetencia žalovaného v súvislosti s rozhodovaním o odpustení predpísaného penále, viažuce sa k dlžnému poistnému za rok 2004, podlieha právnej úprave ust. § 277a zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý upravuje, že v konaniach o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo znížiť penále, ktoré sa viaže na poistné, ktoré nebolo odvedené včas, alebo bolo odvedené v nižšej sume do 31.12.2004, sa postupuje podľa predpisu účinného do 31.12.2004. Z rozhodnutia, ktorým bolo vyrubené žalobcovi penále (z 24.04.2013) v celkovej výške 7.450,89 eur vyplýva, že vyrubené penále sa viaže na dlžné poistné a príspevky za celý rok 2004 a január 2005 a z prílohy rozhodnutia vyplýva, že poistné bolo zaplatené (tak ako je uvedené v prílohe), v rokoch 2007 - 2010.

79. Podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 31.12.2004 Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby a právnickej osoby povinnej odvádzať poistné v odôvodnených prípadoch odpustiť povinnosť zaplatiť penále alebo znížiť penále, ak tieto osoby zaplatili dlžné sumy poistného najneskôr v deň podania tejto žiadosti a v období odo dňa doručenia žiadosti do dňa vydania rozhodnutia o žiadosti, odvádza poistné včas a v správnej sume.

80. Podľa názoru kasačného súdu s poukazom na § 277a a § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2004 bol žalovaný povinný žiadosť o odpustenie penále, vzťahujúce sa k dlžnému poistnému za rok 2004, posúdiť v intenciách § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 31.12.2004. V zmysle uvedenej právnej úpravy bolo v kompetencii žalovaného posúdiť individuálnosť situácie žalobcu (zaplatenie poistného po 30.04.2010 z dôvodu „nečinnosti“ exekútora), a skutočnosť, že nemohol ovplyvniť konanie exekútora v tom zmysle, aby exekútor 22.02.2010 vymožené poistné poskytol Sociálnej poisťovni do 30.04.2010. Podľa kasačného súdu individuálnosť tejto situácie dáva žalovanému aj väčší priestor pre zníženie, resp. odpustenie penále, viažuce sa k poistnému za rok 2004. Kasačný súd konštatuje, že v časti vo vzťahu k zníženiu penále viažuce sa k dlžnému poisteniu za rok 2004 je napadnuté rozhodnutie žalovaného nedostatočne odôvodnené. Kasačný súd zdôrazňuje, že odôvodnenie v tejto časti rozhodnutia o odpustení/znížení penále, resp. neodpustení penále, musí zodpovedať požiadavkám vyjadreným zákonodarcom v § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 31.12.2004, čo vzhľadom na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného, nemôže kasačný súd konštatovať. Kasačný súd dáva ďalej do pozornosti žalovanému, že pokiaľ súčasťou žiadosti o odpustenie penále je žiadosť o odpustenie penále viažuca sa k poistnému za január 2005 (za rok 2005), v tejto časti je potrebné postupovať, v súlade s úpravou § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení v čase rozhodovania, čo znamená, že vo vzťahu k tejto časti žiadosti o zníženie penále (viažucej sa k poistnému za január 2005), nie je možné aplikovať § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 31.12.2004.

81. S poukazom na znenie § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. je potom potrebné, aby správny orgán v rozhodnutí, ktorým zníži odpustenie penále, resp. rozhodne o neodpustení/neznížení penále, uviedol poučenia v súlade so zákonnou úpravou, a to vo vzťahu k rozhodovaniu o žiadosti na zníženie alebo odpustenie penále viažuce sa za rok 2004 v súlade s úpravou § 214 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v

znení účinnom k 31.12.2004 v spojení s § 277a zákona č. 461/2003 Z. z. a vo vzťahu k rozhodovaniu o odpustení zníženia penále viažuce sa k poistnému za január 2005 v súlade s úpravou § 214 ods. 2 v znení účinnom v čase rozhodovania žalovaného. Kasačný súd poukazuje na to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného neobsahovalo, v súlade so zákonom, poučenie o možnosti podania opravného prostriedku.

82. Aplikujúc § 461 v spojení s § 457 ods. 1 Správneho súdneho poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol.

83. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd pri aplikácii § 167 ods. 1, § 175 ods. 1, § 467 ods. 1 Správneho súdneho poriadku. Žalobca v zastúpení právnym zástupcom mal v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného úspech, preto kasačný súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu trov kasačného konania proti žalovanému. O výške trov kasačného konania bude rozhodnuté v súlade s § 467 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

Poučenie:

Proti tomu rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.